

2

C O N C I O

A D

C L E R U M *694.K.20*
2

I N

S Y N O D O P R O V I N C I A L I

C A N T U A R I E N S I S P R O V I N C I Æ;

A D D. P A U L I,

D I E X X V ° J A N U A R I I, A. D. M D C C L X I X.

H A B I T A, A

G U I L I E L M O M A R K H A M, L L. D. *K*

E C C L E S I Æ C H R I S T I O X O N. D E C A N O.

J U S S U R E V E R E N D I S S I M I.

A C C E D I T

O R A T I U N C U L A,

L O N D I N I,

E X C U D E B A N T G. B O W Y E R E T J. N I C H O L S:

V E N E U N T A P U D T. P A Y N E, L O N D I N E N S E M;

E T J. F L E T C H E R, O X O N I E N S E M.

M D C C L X I X.

[P R E T. I S.]

Dup

C O N C I O

A D

C L E R U M

I R

S Y N O D O P R O V I N C I A L I

C A N T U A R I A N S I S P R O V I N C I A E

A D R P A U L I

D I E X X V J A N U A R I I A D M O D E R N I S

H A B I T A A

G U I L L E L M O M A R K H A M M D

R E C T O R C H R I S T I O N O N B E L G I O

I N S U E R E V E R E N D I S S I M I

A C C E P T

O R A T I O N C U L A

L O N D I N

E X C U S A N T G R O W E R E T A M E S S I S

V E N I U N T A D E T T A M L O N D I N E N S I S

E T J F I T C H E R O X O N I E N S I S

I N D U C T A

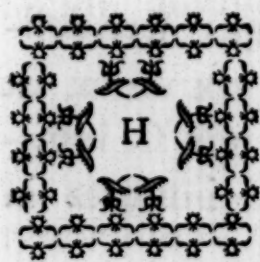
L E A T I S

Epistola ad COLOSSENSES, capite secundo, commate octavo.

Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν, διὰ τῆς φιλοσοφίας, ἢ
κενῆς ἀπάτης, καὶ τινὲς παραδόσιν ἀνθρώπων, καὶ τὰ στοιχεῖα
τῆς κόσμου, ἢ ἐκ κατὰ Χριστόν.

*Videte ne quis vos decipiat per philosophiam, et inanem
fallaciam, secundum traditionem hominum, secundum ele-
menta mundi, et non secundum Christum.*

U M A N Æ mentis quæ fit imbecillitas
magno potest esse indicio, quòd, cum in
omnibus rebus aliquid sit optimum, neque
id facilè inveniatur, neque, ubi invenerit, diu
in eo consistat. Inquies enim, et novitatis
plerumque appetens suis sibi illudit cupiditatibus, et à fin-
cero et integro ad fictum et commenticium prolabitur. In
ipsâ quippe rerum perfectione, corruptelæ suæ delitescunt

B

femina.

femina. Nulla itaque civitas adeo prudenter constituta est, cujus cives suos non poenituerit. Quæ enim vulgata sunt, et quotidiani usus bona vilia habent homines, et paulatim aspernantur, donec calamitate edocti, quid habeant utilitatis, demum intelligant.

NEQUE alia fuit scientiarum fere omnium, et leviorum etiam artium fortuna: ubicunque enim ad justam maturitatem sunt provectæ, corruptores subinde exorti sunt, qui excellentiùs quiddam se daturos profiterentur, aut splendiora ornamenta, aut solertiùs artificium, aut cultiorem quàm natura fert elegantiam conquirentes.

IN disciplinis quidem illis quâ ratione tantum probabili nituntur, et quarum primordia minus habent auctoritatis, id obtigisse, non adeo est mirabile; quasi verò quæ optima à Deo immortali data sunt munera, iis maximè homines abutantur, ipsa Religio Christiana cujus majestas debuit temeritatem omnem et licentiam reprimere, in amicis juxta ac adversariis verecundiam semper fere desideravit: adeo ut in tot sæculorum decursa vix unum sit aut alterum quod aliquo novatorum errore non sit insignitum; donec eò deventum esset, ut Christi instituta in Christianismo frustra quærerentur.

QUONIAM verò eorum quæ acciderint cognitio minus sit fructuosa, nisi causarum etiam, si quæ forte occurrant,

investigatio accedat, commodum videtur ad origines rerum aliquando recurrere; quibus probe intellectis apparere possit, quid verum sit aut consentaneum, quid adscititium aut alienum.

EA itaque principiorum indagatio, cum ubique sit utilis, in Religione præcipuo jure usurpanda est, tum ob rei ipsius excellentiam, et graviores quæ ex eâ depravatâ oriuntur calamitates, tum ob stabilem illam et perfectam legem, quæ in aliis disciplinis nulla est, ad cujus normam rationes omnes exigi et possint et debeant.

Si causas verò omnes persequer, quibus homines à Religionis veritate aliquando deflexerint, vereor ne cunctæ cupiditates quæ transvorsam agunt humanam voluntatem essent recensendæ, cum non in moribus magis quàm in opinionibus corrumpendis plerumque dominantur. Duo verò sunt humanæ mentis præcipua vitia, unum rudioris sæculi, alterum eruditi proprium.

QUORUM vitiorum alterum, quæ vocatur Superstitio, ei quam fors obtulerit, religionis formæ adhærescit; cæremónicas, et vana rerum sectatur; de veri et falsi judicio parum sollicita, et satis habens si eorum, quibus omnia credit, auctoritati obsequatur.

ALTERUM planè diversum est, quo homines ingenii laudem aucupantes, facilè implicantur: pervulgata contemnere, nova exquirere, nulli probationi confidere, omnia habere incerta, etiam quæ maximè evidentia. Ejusmodi quidem homines nimis se efferunt, quasi id ipsum dubitare necessariò sit laudi dandum, et quasi rectæ rationi magis contrarium sit falsa amplecti, quàm clara repudiare.

UTRUM eorum veræ scientiæ magis offecerit possit ambigi; utrum rebus humanis, non item. Quanquam enim vitium superstitionis contemptius habeatur, quoniam tardi videtur et abjecti esse ingenii, probitati tamen, et bonæ fidei locum relinquit. Alterum verò, specioso utcunque superbiat titulo, eò plerumque procedit, ut omnia disrumpat vincula quibus vitæ societas continetur, et nihil in animo relinquat quo conscientia possit astringi aut lædi.

MULTI etiam extitere, qui licèt eâ non essent dementiâ, ut verbum veritatis disertè impugnarent, studio tamen partium, aut doctrinæ abstrusioris amore ita abrepti sunt, ut sanæ religionis limites sæpiissimè egrederentur. Quorum quidem inconsulta temeritas graviora rei Christianæ impegit vulnera quàm omnis adversariorum malitia.

HORUM verò hominum, quanquam opiniones tuerentur infinitè dispertiendas, hæc ferme videntur esse genera.

INTER

INTER primos sunt, qui, cùm ambitioni suæ et avaritiæ moderatio Evangelica immanè quantum adversaretur, nova iis ex fictâ traditione comparabant præfidia, et varia undique adstruebant commenta, ex Paganorum ritibus plerumque desumpta.

ALTERI ab illis numerandi sunt, qui rectiore quidem utebantur fidei regulâ, maleficiis tamen suis Religionis nomen prætendebant; seditionem et cædes auctoritate divinæ legis tuebantur, ex vetere præsertim testamento exempla repetentes.

TERTIUM est simplicius quidem genus et innocenti propius, eorum qui honorem sacro codici quo majorem adstruerent, humanas scientias aspernabantur; in eo nempe politicam et physicam et omnem aliam disciplinam contineri existimantes.

RESTAT aliud genus à proximè memorato alienissimum, quod quidem quàm latissimè dimanat, eorum nempe qui simplicitatem Christianam deformabant, philosophiæ abstrusa ei admiscentes. Quibus addi possint etiam ii, qui cum adversarios haberent metaphysicâ subtilitate contra Religionem grassantes, iisdem armis utendum esse censebant. Præclarum nempe arbitrabantur, si fuisset telis impietatem conficerent.

conficerent. Meliore quidem animo quam consilio. Cum subtili illo, et non injuriâ suspecto, differendi acumine, Religioni sæpissimè nocuerint, quæ in dubium non vocabantur, in dubio relinquentes.

PRIORA genera non hujus sunt argumenti, postrema verò ea esse videntur, ad quæ Apostoli præceptum commodè referatur.

“VIDETE,” inquit, “ne quis vos decipiat per philosophiam et inanem fallaciam, secundum traditionem hominum, secundum elementa mundi, et non secundum Christum.”

HANC quidem sententiam plerique interpretum ad Gnosticos referunt, quod haud scio an per ætatem liceat. Sunt etiam qui existimant φιλοσοφίαν ab Apostolo nuncupatam nihil aliud velle quàm quæstiones quæ inter Sadducæos et alias Judæorum sectas jactabantur. Videtur verò latiùs pertingere, et ad Græcam quoque philosophiam aptè extendi, præsertim cùm Judæi, ad quos scriberet, magnis jam cœtibus occuparent plerasque urbes Græcæ originis, atque adeò intra ipsum philosophiæ pomœrium victitarent. Ex epistolis verò Apostolicis abundè constat philosophorum dogmata rei Christianæ sæpius obfuisse. Satis etiam liquet philosophiam Græcam à primis usque Seleucidarum temporibus Judæis notescentem Religionem eorum
jam

jam tum vitiasse, atque eo nomine à Machabæis fuisse interdictam.

VIDETUR quidem Apostolus Judæos præcipuè castigare, qui hac tempestate portentosas fabulas Christianismo inferebant, vel ab Orientali philosophiâ defumptas, vel a Pythagoræis et Platoniciis, qui et ipsi videntur ex Magorum disciplinâ eas esse ineptias mutuati.

MULTA profectò sunt quæ persuadere nobis possint, Apostolum, doctrinâ omni ipsum instructissimum, eo dato consilio Græcos etiam designasse, neque minus suorum temporum quàm futurorum omnium rationem habuisse.

CUM verbum enim salutis plurimis locis disseminatum esset, et radices jam ageret, multa erant, quæ in discipulis animum postularent attentum et moderatum : Romanorum potentia vigil et suspicax : Judæorum gloriosâ, quam spe præceperant, conditione ægrè decedentium pervicacia atrox et infensa.

ACCESSIT etiam Græcæ sapientiæ superbia, cujus opinionis inveteratam possessionem ab aliis sibi furripi, à barbaris præsertim hominibus, vehementer indignabantur.

CUM

CUM Servatoris itaque nostri praecepta, pro dignitate legis divinae latoris nuda sint et brevia, Apostolus, quo nascentis Ecclesiae commoditatibus subveniat, praefinitis admodum et frequentibus abundat sententiis, non ad doctrinam tantummodo, sed ad prudentiam et oeconomiam pertinentibus. Quod Romanos attinebat, imprimis cavendum erat, ne ex offensione aliquâ occasionem irarum nascerentur. Judaeorum etiam obfirmatae opiniones diluendae erant, unde multa de lege Moïsis abolitâ, et novi foederis conditione. Horum verò praeceptorum necessitas praefinitum tantum diem spectavit. Erat etenim tempus futurum, quo Romani imperii potentia in Christianas partes transitura esset, et quo Judaeis nihil foret reliqui praeter istam distinctionis notam quae miraculo suo sufficiat confirmandae illi veritati quam contempserant.

EA autem admonitio, quâ provisum est ne divinae voluntatis enunciatio philosophorum placitis temeretur, quanquam Apostolicae aetati accommodata, non tamen unius fuit aut alterius saeculi, sed locum suum habitura est, dum novitatis appetentia, dum ingenii ostentatio, dum leporis denique et elegantiae lenocinia inter homines permanebunt.

IN hac segete et materia errorum nihil prius habuit Apostolus, quàm ut Ecclesiam teneram adhuc et infirmam praeceptis praemuniret. Cautioni itaque isti frequens instat.

Levitatem

Levitatem interea Philosophiæ variis vocabulis designat; *ψευδώνυμον γνῶσιν* appellans, *ματαιολογίαν*, *μωρὰς ζητήσεις*, et ejusmodi, additâ simul ratione, quoniam *ἀνωφελεῖς εἰσὶ καὶ μάταιοι*, alio item loco, *ὅτι ἐδέξαθε καὶ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ, καθὼς ἐσιν ἀληθῶς, λόγον Θεοῦ*. et multa in eandem sententiam.

Cum Religio enim Christiana, jam ab ipso ortu et ingressu, non scientiæ et facultatum opinione insolentes, sed rudes et pauperculos homines invitaret, et practicæ magis quàm contemplativæ sapientiæ inserviret, inter primos ideò ejus doctores nullæ spinosæ quæstiones exercebantur, nulla abditarum rerum curiosa investigatio. Veritas ea, quæ humano generi facem salutis prætulit, et quæ data erat in communem omnium usum, ad popularem intelligentiam accommodatè docebatur. Doctrinæ ex divini verbi sacrario haustæ eâ auctoritate satis munitæ habebantur: vitabantur subtilitates, neque disputationes temerè inibantur; id factum est solummodo, ubi gravis occasio oblata est, si inimicorum calumniis esset resistendum.

NULLIS tamen aliis humanis adminiculis quàm planâ ratione, modestiâ, et constantiâ, Crucifixi Servatoris fides terrarum orbem raptim peragrata est. Postquam verò *peragravit* simplicitas illa in defuetudinem abierat, et subtilitates in honore esse cœperant, quæ diffidia, quæ contentiones, quæ
C cædes.

cædes subsecutæ sunt, coram hoc venerabili confesso supervacaneum est dicere. Quæstiones autem de quibus illæ turbæ fierent, alienæ plerumque erant et inutiles, et pro levissimis possent haberi, nisi ex iis maxima humanorum casuum momenta orirentur. Tandem quidem effectum est, ut ex fluxu opinionum statu, et tædio rerum futilium quas pro Christi institutis Ecclesia venditabat, in plerisque nationibus formulæ Religionis remanerent, vis evanuerit.

SI verò id fieri posset, ut primævorum qui erant fidei nostræ doctores iudicio et exemplo homines vellent stare, de plurimis quæ Christianam rempublicam divellunt controversiis, jamdudum esset actum.

ANTEACTARUM ergo rerum memoriam repetenti facile patebit, dissensionem opinionum quæ Christianis solet obijci non Religionis esse vitium, sed hominum ab eâ descendentium. Intelliget etiam quibus de causis, cupiditati laudis, et illis affectibus qui splendidi sunt magis quam utiles, et qui in malis ingeniis plerumque sunt ferventiores, Magister noster frænum adhibeat; ad modestiam contra, humilitatem, et leniores virtutes, ubique nos erudiat.

QUONIAM

QUONIAM verò Fides Christiana non ita sit constituta, ut aversetur lucem, aut perhorrescat, si quando in disquisitionem revocetur, videndum restat, qualis fuerit ista Philosophia à cuius contactu Apostolus suos dehortetur; deinde quæ sit veræ scientiæ, quæ falsæ descriptio, quo facto satis innotescet, Philosophiæ sanæ usum non modo legitimum esse, sed necessarium, et veritati illustrandæ apprime utilem. Pauca postremò subjicienda sunt, quæ hodierni sint diei, et in quibus res nostra agi videatur.

SI Græcam itaque sapientiam perscrutemur, primò constat, Philosophos bifariam posse dividi; eos qui omnia sciri posse; et eos qui nullam esse cognitionem contenderent.

QUARUM hæc opinio Religionem omnem funditùs tollit, illa arrogantiam parit cum Christiani hominis fide minimè convenientem.

QUANTI verò æstimanda sint eorum inventa, suo ipsorum uti possumus testimonio, cùm de clarissimis rebus infinitè esset disceptatum, et quæque secta alterarum errores satis argutè refelleret, nulla tamen quid verum esset deprehenderet, nec quâ viâ et ratione esset quærendum. Inerant enim universis, contentio de principatu,

gloriæ aucupium, et sibi præfidens insolentia, in veritate quidem indagandâ malæ fatellites.

QUANQUAM itaque de communium officiorum locis copiosè admodum et luculenter differerent, omnes tamen ignorabant, quæ sit inter Deum et creatos suos justa conjunctio, et quid sit adeo primarium illud officium, quo omnia alia referenda sint.

CUM patrias etiam religiones invenirent fabulis anilibus refertas, in ethicâ suâ constituendâ opem omnem Religionis, nisi quantum ad civilem usum sufficeret, planè rejecerunt, quasi à philosophicis studiis abhorrentem, neque à populari opinione satis remotam. In superstitionibus itaque evellendis Religionis stirpes incisæ sunt.

IN ethnicâ enim theologiâ multa remanebant, quæ à primævâ Dei revelatione derivata sunt; credebant nempe Deum res humanas procurare, aliam esse post mortem vitam, et fore adeo ut pro meritis suis cuique retribuatur. Philosophi autem, quæ falso cultui adjuncta erant, falsa et vera simul repudiantes, ea ipsa in controversiam trahabant, quibus sublati, de jurejurando et justitiâ omnino esset actum, ita ut re verâ dubitandum sit, an plures errores ex istâ sapientiâ, an ex vulgi ignorantia orti essent et prolati.

QUID

QUID in moribus ipsi profecerint, Cicerone utamur teste amplissimo. “ Quotusquisque,” inquit, “ philosophorum invenitur, qui disciplinam suam, non ostentationem scientiæ, sed legem vitæ putat?”

HÆC in meliore ætate. Apostoli verò temporibus in abjectiorem lapsi erant conditionem, leves homines et garuli, ore et habitu ad honestatis speciem compositi, indole plerumque superbâ et fallaci.

QUÆ quidem utilitas ex eâ sapientiâ in populum derivata est, difficile est dictu, cùm ista sæcula quæ eruditionis ejus laude maximè florerent, eadem essent flagitiis omnibus inquinatissima. Credibile est tamen paucos quosdam ex iis studiis id saltem hausisse, ut constantiore essent adversus dolores et mortem animo, cujus interea firmitudinis inter barbaras nationes, neque frequentia minus exempla sunt, neque minus illustria. Plurimi enim sunt affectus, quibus animus ad quantumvis fortitudinis istius modum possit evehi. Quæ verò justitiæ aut continentiæ et humaniorum virtutum inter veteres exempla sunt, ea omnia populari religioni utcunque esset prava, quàm philosophorum disciplinis, verius apponenda sunt.

DEUS

DEUS quidem tandem effecit, ut Philosophiæ Ethnicæ vero et solido fruamur beneficio, cum Evangelium daret, quo imperfectum in eâ quicquid fuerit corrigi possit aut suppleri. Si quærendum igitur esset quibus de causis lex Divina eâ potissimum ætate esset promulgata, inter alias videtur hæc esse numeranda; ut multorum sæculorum experientiâ fiat manifestum quid in primâ et præstantissimâ cognitione humanæ facultates suo marte possint efficere; et proinde appareat, cum in maximis imperiis et florentissimis civitatibus aliæ artes et disciplinæ ita colerentur, ut cumulatissimam perfectionem consecutæ sint, ad veram tamen adipiscendam officiorum scientiam aliquid desiderari quod non sit mortale aut caducum.

QUANQUAM verò Philosophorum opiniones incertis admodum fundamentis nitantur, et auctoritatis adeo indigeant, quâ incitatas hominum voluntates coërceant; fulgente tamen suo comitatu incautos animos sæpissime præstringunt. Plurima enim insunt eorum scriptis quæ verè dicuntur et præclarè; ipsa etiam illa quæ inconsultius proponuntur, eloquentiæ gratiam secum afferunt, quæ venustate suâ etiam levissimas opiniones commendat.

FIERI ergo non potuit, quin multi elegantioribus literis dediti, eorum præsertim quibus judicia pietatis studio non
sint

fint subacta, impotente amore philosophiam depereant, atque eò magis, si et ipsi cupiditate laudis incendantur, et magnum aliquod esse existiment inter scientiarum repertores numerari.

NATURA quidem ipsâ duce, cognitionem sequimur. Iste verò appetitus, sicut alii omnes, ut utilis fiat, moderatione eget et temperantiâ.

ABSTRUSARUM certè rerum amor, jam inde à Pythagoricis initiis, philosophiam ipsam corruperat: ea labes, licèt ab Apostolo satis essent præmoniti, ad Christianos propagata est; hæreticorum quidem duces ex philosophorum scholis omnes ferè prodierunt, quibus usu venit non scita sua ad sacram Scripturam accommodare, sed Evangelii verba detorquere ad præjudicatam opinionem sustentandam. Varia hinc orta sunt incommoda. Primum quòd infructuosis quæstionibus à verâ pietate homines deflecterentur; hæreticæ etiam quæcunque erant opiniones (quod ex veterum apologiis patet) Christianis omnibus objiciebantur. Quod maximum verò erat, ex adversantium odiis brevi in opiniones atrociter sævitum est. Ubi animi enim studio partium infecti sunt, in iis præcipuè laborant quæ sectæ suæ sunt propria, magis solliciti de hypothese tuendâ, quàm de veritate; et dum partem, quam arbitrantur esse religionis, enixè tuentur, totum
corpus

corpus ejus negligunt, si non fidem Evangelii, benevolentiam ejus et charitatem certè deferentes.

OMNES opinionum anfractus sequi, neque hujus loci est, neque meæ facultatis. Sufficiat dictum Eclecticorum ætate novatores istos, quibus mystica omnia et allegorica placebant, Platonem secutos esse.

NONNULLIS pòst sæculis explicandæ sacræ Scripturæ Aristoteles adhibebatur primarius interpres. Ejus auctoritas ubique dominabatur, et eò usque valebat, ut quod visum est ex ejus esse sententiâ, id demum ratum haberetur.

EA enim ætate Dialectica fines suos perruperat, et scientiarum omnium sedem occupabat. Quæstiones eo ipso placebant, non quòd usum aliquem promitterent, sed quòd difficultatibus obsitæ, et à communi sensu disjunctæ erant. Eæ verò minutè dispertiebantur, et ratione tractabantur captiosâ et fallaci. Ista quidem methodus veritati opprimendæ unicè apta est, atque ideo à Papalibus strenuè usurpata est, quorum errores neminem possent fallere, nisi tenebris quas infinitæ distinctiones obducunt, essent muniti.

PUDET autem dicere, nostros etiam, quorum cervicibus Pontificium jugum depulsum est, labe istâ non omnino caruisse.

caruisse. Quo enim tempore lumen literarum renovatum depurgata Theologia sequeretur, ista utriusque pestis et pernicies, scholastica concertatio, nondum exoleverat. Ex pertinaciâ itaque disputantium de involutis quæstionibus, Reformatio prosperis usa initiis in medio cursu disrupta est.

Re ipsâ itaque manifestum est, quicquid in scientiâ aut vani aut ficti sit, veræ Religioni semper obfuisse; eam verò doctrinam quæ rationi et naturæ innititur, nunquam ei adversari. Neque id magis in Ethicis, quàm in Phisicis obtinet: cum sola argumenta quibus Atheismus sustentatus est, nascerentur ex naturâ rerum parum intellectâ. Prout phisicarum inde rerum tenebræ discutiuntur, plurimorum itidem errorum subtrahuntur fundamenta; et quo majores fecerit progressus utilis Scientia, eo plura præbebit Religioni subsidia. Philosophorum itaque primus bono jure se aiebat, mirificas istas inventiones, de Luminis, Gravitatis, et rerum omnium naturâ, ad Dei causam illustrandam omnes referre. Ille idem sacris potissimum codicibus studia sua impendit. In iis defixus, alias omnes artes primariæ sapientiæ ministras esse arbitratus est. Ita demum sperabat ad intellectualem illam, quam animo intuebatur excellentiam, auspiciore se cursu esse usurum.

IN illo nempe admirabili ingenio, in illo scientiarum, quas nemo alius complexus est, apparatu, tanta erat in Deum pietas, ut cognitio rerum modestiam simul animi attulerit. Minuti quidem Philosophi, si quæstiunculas suas cum aliquâ ingenii commendatione protulerint, gestiunt et efferuntur. Qui veros autem doctrinæ fontes adeunt, id præcipuè addiscunt, Deum esse magnum, Deum esse sapientem; sese autem, quod hanc vitam attinet, inter bestiolas numerandos esse, quæ per angustas suas orbitas, in exiguum tempus, cursitant, et intereunt.

DOCTRINA quidem omnis perinde est ac eâ utimur, veluti Apostolus de Lege dicit, καλὸν εἶναι, εἰάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται.

STUDIUM certè literarum ad perfectionem animi necessarium est; et ubi ratio optimè colitur, ibi vera Religio in maximo honore est. Quanquam verò omnia doctrinæ studia inter se sint conjunctissima, et in magno errore versentur qui ullum scientiæ genus contemnunt, nonnulla tamen sunt quorum ope proclivius est abuti.

EA certè notâ, Metaphysica videtur esse in primis designanda. Nomen sibi arrogat Primæ Philosophiæ, et
ille-

illecebris quidem, quantum alia nulla, abundat. Magni enim videtur et acris esse ingenii, vulgarem rerum cognitionem contemnere, atque ab iis omnibus, quæ sub sensus cadunt, aciem mentis abducere.

VERUM enimvero, jejuna non modo et iners est ista scientia, quæ ad vitam humanam et mores nihil fere unquam contulit, sed perversa est plerumque et infidiosa; Veritatem, cujus reverentiam præfert, irretiens et impediens, et omnes opes rationis contra rationem convertens, faciens denique quod dicitur, ut intelligendo homines nihil intelligant. *ἐὰν τὸ φῶς γένηται σκότος, πῶς ἔσται ὁ σκότος;*

POSTQUAM verò, quod nostrâ ætate factum est, cum nequitia iniit societatem, nulla cognitio, aut adeo clara aut adeo sancta est, cujus fundamenta non convellat; ita ut nihil denique humano animo relinquat, in quo securè possit consistere. Differendi quidem scientiæ omnia tribuunt, quasi nulla esset alia nostri animi facultas; quasi nulla oculorum, nulla communis sensûs, nulla nativi intellectûs essent judicia. In rebus itaque omnibus hæsitant, bonorum et malorum delectum, cogniti et incogniti discrimen, tollentes. Cum rationis enim hæc sit naturalis progressio, ut à rebus clarè perceptis ad earum cognitionem quæ magis involutæ sunt nos adducat, illi rerum

ordinem invertunt, et notionibus abstrusis et incertis, ad eas quæ maximè evidentes sunt destruendas abutuntur. Brevi quidem et expedito utuntur ad scientiam itinere, ita ut jam intelligamus, quare Epicurus negaret literas esse suis necessarias, et quare Pyrrhonis sectatores Philosophorum indoctissimi haberentur.

HÆC itaque gloriosa scientia non religionem magis quàm doctrinam impugnat; tum quod sæculorum omnium cognitionem vanitatis arguat; tum quod animos à laudabili bonarum artium studio, quod vigiliarum et laboris est, ad infructuosas argutias et cavillationem detorqueat; tum etiam quod sui confidentiam, quâ nihil magis obstat literarum studio, præcipuè foveat. Et propterea quidem ubi ea maximè floret, literæ plerumque jacent. Exemplo esse possit, quod doctrina Sophistarum ætate senescebat; Scholasticorum temporibus pene extincta est: in illâ tamen barbarie differendi subtilitas et acumen maximè eminebant.

Hi tamen homines honorifico vocabulo Philosophos se appellant, cum nihil eo nomine dignum profiteantur: Philosophi enim utile quiddam et honestum sequebantur; hi contra, cogitatâ improbitate, foedas et nefarias opiniones lepore plerumque et jucunditate aspergunt, quibus juniorum animos ad voluptatem et flagitia abducant: ne
itaque

itaque Philosophia ista cenfeatur, sed sceleris potiùs omnîs et amentîæ cumulata complexio. Vellem quidem malum istud non ita latè promanasset. Quorum autem vita et mores sunt ejusmodi, ut divinæ justitiæ et futuræ conditionis recordatio molesta sit necessariò, et intolerabilis, ii plerumque ad eas opiniones confugiunt quæ ægritudinum earum levationem pollicentur, neque de voluptatibus interea quidquam detrahunt; vano quidem et improvido consilio, quod unicum est ægri animi solatium, misericordiam Dei repudiantes.

QUIBUS modis coërcendi sint isti corruptores, videant Politici viri quorum maximè interest. Alii autem qui bono et serio animo à nobis dissenferint, fruantur sanè istâ libertate, quam jus naturale vindicat, et quam Christus suis omnibus indulfit.

QUOD nos attinet, illam tueamur *διαθήκην* quæ non est *κατὰ τὴν παράδοσιν ἀνθρώπων*, illud Redemptoris nostri morientis testamentum, cui nihil possit aut addi aut demi, et cujus in rectâ interpretatione opera nostra omnis ponenda est.

ET quanquam in hoc seriorum incurioso, et aliud agente sæculo, multa occurrant odiosa et molesta, ne tamen defetiscamur. Populares nostri neque ingenio carent neque
judicio.

judicio. Sperandum est itaque fieri posse, ut opiniones
quæ nullâ nituntur ratione aliquando consenescant.

Id saltem assequetur noster labor, ut bonis omnibus,
ut nobismet ipsis, ut Deo Optimo Maximo placeamus.

ORATIUNCULA, quâ ad Superiorem domum
Convocationis præsentatus est Inferioris do-
mus Prolocutor J. THOMAS, Decanus
WESTMONASTERIENSIS, Feb. 3, 1769.

REVERENDISSIME,

VOSQUE ADMODUM REVERENDI,

LERICORUM hominum ea est conditio,
C ut si de rectâ viâ tantillum deflexerint, severius
fit de iis omnium judicium. Quapropter, mag-
noperè providendum est, tum in quotidiano vitæ habitu,
tum præcipuè in solenni coetu celebrando, ut officii nostri
ratio ita persolvatur, ne aut negligentiae, aut culpæ, aliqua
oriatur suspicio. Neque impensior cura aliàs adhibenda
est, quàm ubi de nostrorum meritis quid sit pronuncian-
dum, judicio nostro permittatur. Id verò confido hodie
esse effectum, omnium in domo inferiore ordinum con-
sensu.

HISCE autem temporibus, obviam eundum est contu-
meliis, non eorum modo qui hostilia in nos odia profi-
tentur,

tentur, sed eorum etiam qui in nostrum ordinem cooptati sunt et jurati. Quorum alii dum cæcos quosdam et entheos affectus sectantur, quicquid in Religione est rationis, atque adeo Religionis ipsius omnem usum, fustulerunt. Alii sunt quibus nihil videtur sat is esse emendatum; solutionem nempe poscunt credendi conditionem, ne institutis ullis aut formulis teneantur astricti. Queruntur autem quasi Pontificia dominatio adhuc humeris suis inhæreret. Quasi hæc non esset una omnium tempestas, quâ homines suo arbitratu et vivant et sentiant.

Hæc quidem faciunt, si ut hostes, haud satis ingenuè; si ut fratres, nimis criminosè. Quorsum enim pertinuit, veneranda quibus nostri annales collucent, præfulum nomina convitiis incessere? quorsum, Ecclesiæ nostræ laudes, quàm etiam hostibus veritas expresserat, deridere? quorsum dignationem illam quam aliæ omnes Ecclesiæ illi tribuunt, impugnare? Hoc autem quid est aliud, quàm quoniam minutæ quædam partes minus videantur concinnæ, ædificio faces admovere? Temerarii quidem isti homines consentire videntur cum iis licentiæ alumnis, qui leges putant rem esse supervacuam, et civitates ideo esse constitutas, ut discordiis lacerentur. Hac in materie versanti haud fieri potuit, quin animum subeat illius Viri recordatio, qui inter Præfules nostros principatum obtinuit, et cujus morte dignitatem Ecclesiæ nostræ diminutam dolemus.

ERAT

ERAT enim tum fidei nostræ, tum disciplinæ strenuus propugnator, ubique tamen sine acerbitate dissentiens. Si scriptorem spectemus, nonnulli quidem nitore et cultu; ubertate autem, ordine, gravitate nemo prætergressus est.

CUM verò præcipuum fit magistratûs officium diligentiam adhibere in iis negotiis ordinandis, quæ in quotidiano rerum cursu oriuntur, ille primum habuit in multiplicibus, quibus districtus est curis, nulli deesse; neque quisquam fuit qui literarum studiis majorem operam otiosus posuit, quàm ille occupatissimo in loco.

IN aliis quidem hominibus ingenium excellens, et multiplicem scientiam agnoscimus; in aliis consilium, auctoritatem, probitatem, constantiam; in quo autem hæc omnia ita abundè convenerint, haud facilè inveniemus. Magnam quidem in tali viro Ecclesia fecisset jacturam, etiam florentissimis suis temporibus, nedum in hac nostrâ penuriâ.

DE viro quidem amplissimo, pauca hæc sunt et jejuna; quæ tamen si prætermitterem, neque officio meo, neque vestræ voluntati satis me fecisse arbitrarer.

IN hoc certè venerabili conventu nihil oculis occurrit, quod non Ecclesiæ nostræ fausta omnia et felicia pollicetur; et præcipuè laudandum est Regis optimi consilium,

E

quo

quo decessori tanto Præsulem substituerit, non generis magis quàm vitæ claritudine eminentem, et iis omnibus instructum præfidiis, quæ erudito homine et liberali digna sunt: de quo quidem plura vellem dicere, nisi mortui præconio quàm vivi honestius perfungerer, et eo coram loquerer, qui alienas laudes libentius audiat quàm suas.

IN eligendis quidem illis, à quibus Ecclesiæ obeunda sint munera, nullâ aptiore uti possumus regulâ, quàm eâ descriptione, qua Ecclesia nostra semper honestata est. In discidio enim a Pontificiis faciendo, cùm aliæ omnes tumultuoso uterentur et efferato impetu, ea sola prudenter egit et consideratè; atque, ea secundùm initia, adversam semper fortunam constanter tulit, prosperam moderatè. Eam modestiæ laudem quasi propriam et hæreditariam tueamur. Eâ laude commendandum non minus quàm integritate, doctrinâ, et morum simplicitate, Virum hunc eximium intuemini: qui si otioso fungendum sit munere, dignitatem saltem ei afferet; si negotioso, facultates. Quod meipsum attinet, lætor profectò eum mihi obtigisse præsentandum, cujus amicitiam inter laudes meas pono, et cujus virtutes prædicare possum non ex opinione, sed scientiâ.

HUNC itaque vobis præsentò ab Inferioris domûs Senatu electum, qui Prolocutoris sui in Convocatione partes sustineat.

